

Učebné osnovy – VLASTIVEDA

Názov predmetu	Vlastiveda			
Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť			
Stupeň vzdelania	ISCED 1			
Dátum poslednej zmeny	28.08.2023			
UO vypracovala	Renáta Hanáková			
Časová dotácia				
Ročník	prvý	druhý	tretí	štvrtý
Časový rozsah výučby / týž.	-	-	1+1	2
Časový rozsah výučby / roč.	-	-	66	66

Charakteristika predmetu

VŠ predmetu vlastiveda, 2015, str. 2

Ciele vyučovacieho predmetu

VŠ predmetu vlastiveda, 2015, str. 3

Prierezové témy

• environmentálna výchova	ENV
• mediálna výchova	MDV
• multikultúrna výchova	MUV
• ochrana života a zdravia	OZO
• osobnostný a sociálny rozvoj	OSR
• dopravná výchova	DOV

- regionálna výchova a ľudová kultúra RLK
- výchova k manželstvu a rodičovstvu VMR

Finančná gramotnosť:

Do obsahu predmetu Vlastiveda bola vhodne zakomponovaná problematika finančnej gramotnosti do týchto oblastí: vytvorenie plánu cesty

Kľúčové kompetencie

Učebný predmet vedie žiakov k rozvíjaniu komunikatívnej kompetencie tým, že umožňuje prezentáciu slovnú alebo písomnú navštívenej oblasti na Slovensku alebo interpretácii prečítanej alebo vypočutej povesti, piesne, básne viažucej sa k regiónu alebo ku Slovensku. Učivo o Slovensku rozvíja aj čitateľskú gramotnosť tým, že žiaci majú možnosť interpretovať umelecké texty z literatúry alebo odborného textu, ale taktiež majú možnosť rozvíjať si schopnosť opisu obrázkov, diagramov, kresieb apod.

Rozvíjané kompetencie:

- a) sociálne komunikačné kompetencie
 - vyjadruje sa súvisle a výstižne písomnou aj ústnou formou
 - dokáže sústredene načúvať určitý čas, vie vyjadriť svoj názor
 - rozumie rôznym typom doteraz používaných textov a dokáže na ne adekvátne reagovať
- b) kompetencia v oblasti matematického a prírodovedného myslenia
 - je pripravený ďalej si rozvíjať schopnosť objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede, ktoré smerujú k systematizácii poznatkov
- c) kompetencie v oblasti informačných a komunikačných technológií
 - dokáže primerane veku komunikovať pomocou elektronických médií
 - dokáže adekvátne veku aktívne vyhľadávať informácie na internete
- d) kompetencia učiť sa
 - vyberá a hodnotí získané informácie, spracováva ich a využíva vo svojom učení a iných činnostiach
- e) kompetencia riešiť problémy
 - vníma a sleduje problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí
 - pri riešení problémov hľadá a skúša viaceré možnosti riešenia problémov a overuje správnosť riešenia
 - pokúša sa problémy a konflikty vo vzťahoch riešiť primeraným spôsobom
- f) osobné, sociálne a občianske kompetencie
 - uvedomuje si vlastné potreby a tvorivo využíva svoje možnosti
 - dokáže odhadnúť svoje silné a slabé stránky
 - uvedomuje si dôležitosť ochrany svojho zdravia a jeho súvislosť s vhodným a aktívnym trávením voľného času

- uvedomuje si, že má svoje práva a povinnosti
 - má osvojené základy pre efektívnu spoluprácu v skupine
 - dokáže prijímať nové nápady alebo aj sám prichádza s novými nápadiami a postupmi pri spoločnej práci
- g) kompetencia vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi
- rešpektuje vkus iných ľudí a primerane veku vyjadriť svoj názor a vkusový postoj
 - správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám
 - má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr
- h) kompetencie finančnej gramotnosti (ďalej FIG- finančná gramotnosť)
- človek vo sfére peňazí
 - zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb- príjem a práca
 - úver a dlh
 - riadenie rizika a poistenie

Pedagogické stratégie – metódy a formy práce

Metódy

- výkladová metóda
- projektová metóda
- problémová metóda

Formy

- samostatná práca
- skupinová práca
- rozhovor
- vyhľadávanie informácií na internete a v dostupnej literatúre

Využitie disponibilných hodín vo vyučovacom predmete *vlastiveda*:

Vo vyučovacom predmete vlastiveda sa zvyšuje v UP v ŠkVP časová dotácia o jednu hodinu v treťom ročníku . Táto hodina bude určená na upevňovanie učiva.

VLASTIVEDA 3. ročník					
Tematický okruh	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Počty hodín	Prierezové témy
Moja obec		moja obec, miestna krajina, okolie školy, bydliska	Žiak vie: - napísať presný názov svojej obce (presnú adresu školy a bydliska), - zaradiť obec, kde býva, medzi mestá alebo dediny,	66	DOV OSR RLK MDV OZO ENV
		smer na sever (podľa poludňajšieho tieňa), svetové strany	- určiť smer na sever podľa poludňajšieho tieňa a identifikovať svetové strany v krajine, - orientovať sa v okolí školy a bydliska pomocou svetových strán a významných objektov v miestnej krajine,		
		cesta do školy a bezpečnostné pravidlá pri ceste do školy	- porozprávať vlastnými slovami cestu do školy alebo zo školy domov, - opísať svoju obec (napr. aké domy, ulice – pozná, možno aj vymenovať, blízka rieka, park a iné), - zhotoviť jednoduchý nákres okolia školy a bydliska, - ukázať na mape Slovenska svoju obec, - identifikovať na mape Slovenska pohoria, nížiny, rieky a cesty (podľa farieb), - opísať spôsob života obyvateľov obce – iné v meste, iné na dedine, ako sa starať o svoje okolie, ako		

			tráviť voľný čas,		
		znaky jesene, zmeny v prírode a zmeny dĺžky dňa a noci, zber úrody, príprava živočíchov na zimu	- charakterizovať zmeny vo svojej obci (v prírode) na jeseň a použiť pri tom vlastné pozorovania i skúsenosti (dĺžka dňa a iné),		
		predkovia,	- porozprávať, ako si ľudia pripomínajú svojich predkov a priateľov (Pamiatka zosnulých) na jeseň, - zostrojiť časovú priamku vlastnej rodiny a rodinných príslušníkov,		
		znaky zimy, starostlivosť o zver v prírode	- charakterizovať zmeny vo svojej obci v zime (vlastné pozorovania),		
		zimné sviatky,	- vlastnými slovami porozprávať o sviatočných dňoch v obci na rozhraní kalendárnych rokov (Vianoce, Silvester, Nový rok, Traja králi),		
		pamätihodnosti významní rodáci, zmienky o obci a jej okolí v povestiach, piesňach, známe udalosti v obci, historické pamiatky v obci	- určiť dve historické pamiatky vo svojej obci, - prerozprávať jednu povesť, pieseň, či báseň, ktorá sa viaže k obci alebo jej okoliu, - určiť, aké významné kultúrne a športové podujatie sa v obci konajú,		
		znaky jari, zmeny v prírode a dĺžky dňa a noci, jarne práce veľkonočné sviatky a tradície,	- charakterizovať zmeny v prírode na jar a použiť pri tom vlastné pozorovania a skúsenosti (zmeny v prírode, dĺžka dňa), - opísať činnosti ľudí na jar, - porozprávať o veľkonočných tradíciách v obci,		

	znaky leta, zmeny v prírode a dĺžky dňa a noci, dozrievanie novej úrody, starostlivosť živočíchov o mláďatá, oddych a rekreácia počas letných prázdnin, starostlivosť o zdravie a bezpečnostné pravidlá počas letných aktivít časová priamka (vizualizácia času)	- identifikovať zmeny v prírode počas leta a rozprávať o oddychu a rekreácii počas letných prázdnin, - vyhľadať informácie o svojej obci na internete a iných médiách,		
	dedina alebo mesto (aj s opisom) a jej obyvatelia	- interpretovať obrazový materiál o obci a jej obyvateľoch		
	plán, mapa danej krajiny	- opísať podľa náčrtu cestu do stredu obce (mesta, dediny), - opísať druhy dopravy v obci (zopakovať si bezpečnosť na cestách),		

VLASTIVEDA 4. ročník					
Tematický okruh	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Počty hodín	Prierezové témy
Slovensko		<ul style="list-style-type: none"> vlastivedná mapa Slovenska, znaky na mape a v legende, svetové strany na mape, poloha miestnej krajiny na Slovensku, význam modrej, hnedej a zelenej farby na mape, kreslená mierka Tatry, Nízke Tatry, Pieniny, Malá Fatra, Veľká Fatra, Poľana, Kremnické vrchy, Štiavnické vrchy, Slovenské Rudohorie, Podunajská nížina, Východoslovenská nížina, Záhorská nížina, Váh, Dunaj, Hron, Dunajec, Demänovské jaskyne, Dmica listnaté, zmiešané a ihličnaté lesy, TANAP pamiatky (UNESCO) Slovenska (Bardejov, Vikolíneec, Banská Štiavnica s okolím, Spišský hrad a okolie, jaskyne Slovenského krasu, bukové lesy Východných 	<p>Žiak vie:</p> <ul style="list-style-type: none"> vyjadriť vlastnými slovami, čo je mapa, identifikovať znaky na mape (farby, tvary), odmerať podľa nakreslenej (grafickej) mierky vzdialenosti na mape, ukázať polohu Slovenska na mape sveta a Európy, ukázať na mape Slovenska svoju obec, porozprávať o ceste od Tatier k Dunaju (Bratislavy) a jej jednotlivých zastávkach (Poprad, Nízke Tatry, Ružomberok, Martin, Orava, Veľká Fatra, Malá Fatra, Kysuce, Žilina, Súľovské vrchy, Trenčín, Piešťany, Trnava, Malé Karpaty, Záhorie) – „Čítanie z mapy = prstom po mape“, pátrať po obrazovom materiáli (internet, médiá) z cesty a interpretovať ho, odlíšiť na ceste od Tatier k Dunaju tri známe pohoria a tri kotliny, prerozprávať dve povesti (legendy) z cesty od Tatier k Dunaju, porozprávať o ceste od Dunaja po 	66	ENV OZO MDV DOV RLK MUV

		<p>Karpát, Levoča, drevené kostolíky)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bratislava, Košice, Trnava • Bratislavský hrad, Devín, Trenčiansky hrad, Bojnický zámok a zoo, Dunaj, Nitriansky hrad, Žilina, Kysuce, Martin, Strečno, Orava, Oravský hrad a priehrada, Horehronie, Banská Bystrica, Zvolenský zámok, Spiš, Poprad, Prešov • Konštantín (Cyril) a Metod, Svätoplukove prúty, vpády Tatárov a Turkov, Mária Terézia, Ľudovít Štúr, prvá svetová vojna, Milan • Rastislav Štefánik, Tomáš Garrigue Masaryk, druhá svetová vojna, samostatná Slovenská republika, naše štátne symboly 	<p>Hornád (z Bratislavy do Košíc) cez Nitru, Hornú Nitru, Podunajsko a Pohronie a o zastávkach v Banskej Štiavnici, Kremnici, Zvolene, Banskej Bystrici, Poľane, Lučenci, Rožňave a Slovenskom Rudohorí – „Čítajú z mapy = prstom po mape“,</p> <ul style="list-style-type: none"> • prerozprávať dve povesti (legendy) z cesty od Dunaja po Hornád, • opísať výlet od Hornádu po Dunajec (z Košíc po Dunajec) cez Michalovce, Zemplín, Humenné, Vihorlat, Bardejov, Nízke Beskydy, Prešov, Šariš, Levoču, Slovenský raj, Spiš - „Čítanie z mapy = prstom po mape“, • prerozprávať dve povesti (legendy) z cesty po hradoch na východe Slovenska, • identifikovať päť najvýznamnejších kultúrnohistorických pamiatok Slovenska na mape, • vytvoriť zoznam desiatich prírodných divov Slovenska, • rozlíšiť pomocou mapy najvýznamnejšie cesty Slovenskom, • zistiť na obrázkoch, ako sa krajina Slovenska menila (historické obrazy), • vytvoriť plán cesty po Slovensku. 		
Výlety po Slovensku – „Čítanie		Objavné cesty po Slovensku	<ul style="list-style-type: none"> • od Tatier k Dunaju (Bratislavy) a jej jednotlivých zastávkach (Poprad, Nízke Tatry, Ružomberok, Martin, Orava, Veľká Fatra, Malá Fatra, Kysuce, Žilina, Súľovské vrchy, 		RLK OZO

z mapy = prstom po mape“			<p>Trenčín, Piešťany, Trnava, Malé Karpaty, Záhorie)</p> <ul style="list-style-type: none"> • od Dunaja po Hornád (z Bratislavy do Košíc) cez Nitru, Hornú Nitru, Podunajsko a Pohronie a o zastávkach v Banskej Štiavnici, Kremnici, Zvolene, Banskej Bystrici, Poľane, Lučenci, Rožňave a Slovenskom Rudohorí • od Hornádu po Dunajec (z Košíc po Dunajec) cez Michalovce, Zemplín, Humenné, Vihorlat, Bardejov, Nízke Beskydy, Prešov, Šariš, Levoču, Slovenský raj, Spiš 		
--------------------------------	--	--	--	--	--